

SLOVENSKI GOSPODAR.

List ljudstvu v poduk.

Izhaja vsak četrtek in voja s poštnino vred in v Mariboru s pošiljanjem na dom za celo leto 3 glđ., za pol leta 1 glđ. 60 kr., za četrt leta 80 kr. — Naročnina se pošilja upravnistvu v tiskarni sv. Cirila, koroške ulice, št. 5. — Deležniki tiskovnega društva dobivajo list brez posebne naročnine.

Posamezni listi dobé se v tiskarni in pri g. Novak-u na velikem trgu po 5 kr.

Rokopisi se ne vračajo, neplačani listi se ne sprejemajo. Za oznanila se plačuje od navadne vrstice, če se natisne enkrat 8 kr., dvakrat 12 kr., trikrat 16 kr.

 Ker je bil prvi natis št. 3, „Slov. Gospodarja“ zaplenjen, zato izide 2. natis še le dnes. Kakor se nam javlja, izgodilo se je zaplenjenje zavoljo uvodnega članka. V njem smo, kolikor je nam možno in že tudi lastno, odgovorili mirno dr. Aussererju in njegovemu predlogu v deželnem zboru gledé jezikovne odredbe ministra barona Pražaka.

Uredništvo.

Avstrija na vzhodu.

Nevarni časi se bližajo, vsa poročila iz dežel evropskih vevlasti razpravljajo vprašanje, alj se ima kmalu začeti veliki boj med narodi in državami, bodisi med Nemčijo in Francozko, ali med Avstrijo in Rusijo, ali oboje na jednokrat. Angležka vlada je tudi sila sovražna Rusiji, ker se njej zdi nevarno vedno napredovanje Rusov v Aziji: Angležka se začinja bati za Indijo, in rada bi bila našla zaveznika proti Rusom. Ravno sedaj misli, naša Avstrija si pridobiti za takega zaveznika, ker so si v Bolgariji navskriž avstrijske težnje z ruskimi.

V tako nevarnem času treba je, da tudi Slovenci resno premišljujemo, kaj je naša dolžnost, kje so naše težnje? Tako premišljevanje je tem bolj potrebno, ker se nahaja tudi pri nas nekoliko politikov in časnikarjev, ki presojujejo vse zadeve le z ozirom na narodnost — ki so tedaj prijatelji Rusov na vsak način, brezpogojno, le zavoljo tega, ker so Rusi Slovani, kakor mi.

Res je, da smo Slovani, ali nečemo pozabiti, da smo tudi Avstrijani!

Avstrija se je bojevala na vzhodu proti Turkom skoro 300 let, in zabranila Osmanlijem napredovanje v Evropi. Ali ravno, ko je Turčija začela pešati, tedaj je tudi jenjala Avstrija na vzhodu svojo moč pokazati. Blizo 100 let nismo nič več storili na vzhodnih mejah, prepustili smo tlačene narode svoje osodi — naša politika se je brigala za Nemčijo in za Laško,

pa nič več za jugoslovanske narode in za Rumunijo. Poprej je bilo drugače:

Knez Evgenij — plemeniti —

Htel je carju spet dobiti,

Grad i mesto Beligrad!

Zgodovina pa, ki deli vence in vspehe vsakemu pametnemu delovanju, nam ni delila nobenega vspeha za našo nemško in laško politiko, zgubili smo na Laškem dežele in upliv, zgubili smo v Nemčiji prvaštvo med zavezniki, in pruski kralj je postal nemški car. Zgodovina nam je tedaj dokazala, da ne opravimo ničesar na zahodu, prisilila nas je, da se lotimo zopet naše naloge na vzhodu.

Ta naloga ni prazna ideja, ni domišljena. Kakor se govori v Nemčiji, Angliji, v Ameriki o „težnji proti zapadu“, tako se mora po pravici govoriti v Avstriji o težnji proti vzhodu. In to v dvojnem pomenu.

Prvič je znano, da med 10 Slovenci, ki zapustijo svojo domovino, jih gotovo 8 se preseli na Hrvaško, ali še dalje proti vzhodu. Pa tudi med avstrijskimi Nemci najdeš ravno tako romanje proti vzhodu. V Mariboru n. pr. najdeš na stotine Korošcev, malo Hrvatov. Na Koroškem pa boš na prste štel Štajarce ali celo Hrvate.

Tako gre ljudstvo po Dravi in po Savi navzdol pa tudi ob Dunavi se izseljujejo Avstrijani močno proti vzhodu. Vže pred 10 leti sem imel priložnost, govoriti z nekim avstrijskim zdravnikom, ki biva v Bukureštu vže svojih 25 let. Ta mi je potrdil, da biva več ko 13.000 Avstrijanov v samem Bukureštu.

Ako se hočeš prepričati, dragi čitatelj, koliko važno je to preseljevanje za Slovence, primeri v državnem zakoniku politično in sodno organizajo Štajarske dežele iz leta 1854 s taisto iz leta 1878. Primeri števila prebivalcev posameznih okrajev, in čudil se bodeš, da se manjša ljudstvo v 7 štajarskih slovenskih okrajih! Je-li mogoče? Ko sem zagledal l. 1868 taka manjša števila, povprašal sem župnike in

dekane, ali se res med Slovenci porodi manje ljudi nego jih umrje? Ni res! mi je vsaki odgovoril -- ali močno se izselijo na Hrvaško in še dalje.

To seljevanje ima dosti razlogov; pri nas je zemlja vže dosti obljudena, in ne najde vsak lahko svojega kruha; v jutranjih deželah pa je še manje ljudstva. Nadalje je pri nas od nekđaj bilo več učilnic, več obrtnije in trgovine — s kratka pri nas se je vsakdo lahko naučil, privadil se lahko nekemu delu. Po jutranjih deželah pa je bilo primerno malo učenih ljudi, manje obrtnikov, kupčijskih pomagačev in knjigovodij, manje učiteljev in profesorjev, inženirjev in stavbenih mojstrov. Le za kupčijo so marali od nekđaj židi, pa tudi Srbi so pokazali zmirom dosti kupčijske zmožnosti.

(Dalje prih.)

Iz porotnega sodišča v Celju.

(Konec.)

Pozneje se berejo pričala od občine čez dozdajno življenje zatožencev.

Vsi razun Andreja Sakelšeka, so prav slabo opisani in ogrđjeni, le Andrej Sakelšek je hvaljen, da je prav na dobrem glasu, spoštovan in skrben gospodar.

Dr. Servec vpraša, od koga so podpisana ta spričala, in ko mu predsednik odgovori, da od Jožeta Širovnika, mora ta zopet naprej stopiti.

Pot mu stopi na čelo, in vedno se obriše, komaj zamore odgovoriti. Predsednik in dr. Servec mu očitata, kaj gre kaj tacega pisat zoper ljudi, če o njih nič hudega ne vé. Širovnik jecljaje reče, da ne razume nemški, in da pré ni vedel, kaj je tajnik zapisoval!

Obpravna se sklene, za porotnike se prečita 12 vprašanj, katera grejo na to, če so prvi štirje zatoženci krivo pričali dne 28. prosinca 1886, ko so v Ptujju pod prisego trdili, da je Tomaž Danjko oporoko naredil za Štefana Sakelšeka, in če sta Cevek in Andrej Sakelšek zapeljala prve štiri zatožence h krivemu pričevanju.

Preje se je še opozorilo na to, da so med tem časom, ko je ta nesrečna pravda tekla, bila prodana vsa zemljišča za Tomažem Danjko po eksekuciji, in da je vse tako cenó bilo izdražbano, da še upniki ne bodo svojega dobili.

Državni pravni namestnik govori, naj posestniki vse zatožence krive spoznajo. Zagovornik zatožencev pa v živahnih besedah zavrne zatožbo, kakor popolnoma krivično, z nevoljo očita državnemu pravništvu, kako more še zdaj očitati tem šesterim, da so kaj krivega storili, ko nobeden sum ni ostal nad njimi, obžaljuje, da so čez mesec dni zatoženci bili zadržti, in dokaže ničlost cele zatožbe.

Nazadnje pa pravi:

Cele ostre preiskave in zoper dolženja nedolžnih zatožencev je le kriva tista nesrečna nepremišljena nemška ovadba od občine, v kateri je toliko neresničnega stalo, in katero je župan Širovnik podpisal, ki ne zna nemški, in kateri se zdaj izgovarja, da je ni razumel! Naj bi se navadil pisati v jeziku, ki ga razume, to je v slovenskem, potem taka nesreča ne bo več mogoče! itd.

Predsednik g. dr. Galé na zadnje jako zvesto in natančno razlaga celo stvar, in konstatuje med drugim, da posebno, kar se Andreja Sakelšeka tiče, ni prišel na dan nobeden sum pri celi obravnavi, da bi kaj krivega storil.

Porotniki se vrnejo po kratkem posvetovanju, in so zanikali celih 12 vprašanj. Na to se spoznajo vsi zatoženci nekrivi, in med ljudmi, kateri so potem dyorano zapustili, ni bilo nobenemu tesno pri srcu, kakor županu Širovniku in njegovima pajdašema Orniku in Matevžiču, katera dva bosta menda nehala se vtikati v stvari drugih, in nemški pisariti brez pomisleka na nasledke.

Slovenski župani pa iz te pravde lahko sopesprevidijo, kako neumno in nevarno je uradovati v tujem jeziku, ko to tako lahko storimo v milem svojem slovenskem jeziku.

Gospodarske stvari.

Zoper saje v pečéh.

Saje se v nekaterih pečéh delajo v večji meri kakor v drugih, sitne so pa v vsaki peči. Kdor torej izvó za kako pomoč zoper saje, rad se je poslužil, da-si je še težja, kakor je ta, katero svetujemo našim bralcem.

Vzami si peščico svežih krompirjevih lupin ter jih vrzi v peč na ogenj, v tem pa hitro zapri vratica pri peči. Sopar, ki se napravi iz gorečih lupin, raztali saje v žlebih in jih vzame seboj skozi dimnik v zrak.

Večkrat ko si to obnovil, manj bode saj v peči in manj bode tedaj iz ene strani nevarnosti, da se vnamejo saje, iz druge pa ne bode ti treba tolikokrat snažiti peči.

Kako moko naj kupi gospodinja?

Kedar ti je treba kupiti moke, treba ti je biti previdni, kajti lahko te ukani pretkani prodajalec.

Barva moke kaže še najbolje, ali je moka dobra ali ni. Ako je barva moke bela in še malo cika na žolto, kupi jo, moka je zdrava. Ako pa je moka sicer bela pa ima modre ali že celo črnkaste pike, pusti jo prodajalcu, če jo mara. Za te in sploh za pošteno gospodinjo ni več taka moka.